

महाराष्ट्र शासन

सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग

शासन निर्णय क्रमांक:-युटीए २०२०/प्र.क्र.२५२/सामासू

हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग, मंत्रालय, मुंबई - ४०००३२

दिनांक :-०४ नोव्हेंबर, २०२५

वाचा :-

- १) अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती (अत्याचार प्रतिबंध) अधिनियम, १९८९ (सुधारित अधिनियम, २०१५)
- २) अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती (अत्याचार प्रतिबंध) नियम, १९९५ (सुधारित नियम, २०१६)
- ३) शासन निर्णय क्रमांक: समाज कल्याण, सांस्कृतिक कार्य व क्रीडा विभाग क्रमांक: राऊस-१०९५/प्र.क्र.९३/मावक-२, दिनांक ६ जानेवारी, १९९६
- ४) शासन निर्णय क्रमांक: समाज कल्याण, सांस्कृतिक कार्य व क्रीडा विभाग क्रमांक : राऊस-१९९५/प्र.क्र.९३/मावक-२, दिनांक १९ नोव्हेंबर, १९९८
- ५) शासन निर्णय क्रमांक: समाज कल्याण, सांस्कृतिक कार्य व क्रीडा विभाग क्रमांक युटीए-२०००/प्र.क्र.१७१/मावक-२, दिनांक २१ ऑक्टोबर, २००१
- ६) शासन निर्णय क्रमांक: समाज कल्याण, सांस्कृतिक कार्य व क्रीडा विभाग क्रमांक युटीए-२०००/प्र.क्र.१७१/मावक-२, दिनांक २९ जुलै, २००३
- ७) शासन निर्णय क्रमांक: समाज कल्याण, सांस्कृतिक कार्य व क्रीडा विभाग क्रमांक युटीए-२००५/प्र.क्र.७/मावक-२, दिनांक १८ ऑक्टोबर, २००७
- ८) शासन निर्णय क्रमांक: समाज कल्याण, सांस्कृतिक कार्य व क्रीडा विभाग क्रमांक युटीए-२००८/प्र.क्र.२६७/सुधार-१, दिनांक २३ एप्रिल, २०१०
- ९) शासन निर्णय क्रमांक: सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्रमांक : युटीए-२०१२/प्र.क्र.४५९/सामासु, दिनांक ७ मार्च, २०१३
- १०) शासन निर्णय क्रमांक: सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्रमांक पीसीआर २०१३/प्र.क्र.३७४/सामासु, दिनांक ५ डिसेंबर, २०१३
- ११) शासन निर्णय क्रमांक: सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्रमांक : युटीए २०१४/प्र.क्र.५७४/सामासु, दिनांक ८ जानेवारी, २०१५.
- १२) शासन निर्णय क्रमांक: सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्रमांक: संकीर्ण २०२०/प्र.क्र.०८/समन्वय, दिनांक १० जुलै, २०२०.
- १३) शासन निर्णय क्रमांक: सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्रमांक: युटीए-२०२०/प्र.क्र.२५२/सामासु, दिनांक २४ जुलै, २०२३

प्रस्तावना:-

भारत सरकारने अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती (अत्याचार प्रतिबंधक) अधिनियम १९८९ भारतात सर्वत्र लागू केलेला आहे. या अधिनियमातील कलम २३ अन्वये प्राप्त अधिकारानुसार केंद्र शासनाने अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती (अत्याचार प्रतिबंधक) नियम, १९९५ राजपत्र-असाधारण, भाग-२, खंड-३, दिनांक ३१ मार्च, १९९५ अन्वये प्रसिध्द केले आहेत. सदर नियमातील नियम १६ मधील तरतुदीप्रमाणे वाचा येथील क्रमांक ३ च्या शासन निर्णयान्वये अधिनियम तथा नियमाचा अंमलबजावणीसाठी मा. मुख्यमंत्री महोदयांच्या अध्यक्षतेखाली राज्यस्तरीय उच्चाधिकार दक्षता व नियंत्रण समितीची स्थापना केली आहे. सदर समितीची पुनर्रचना वाचा येथील क्रमांक ४ ते १३ च्या शासन निर्णयांद्वारे वेळोवेळी करण्यात आलेली आहे. सन २०२४ मध्ये झालेल्या लोकसभा व विधानसभा निवडणूकांमुळे राज्यस्तरीय उच्चाधिकार दक्षता व नियंत्रण

समितीची पुनर्रचना होणे आवश्यक असल्यामुळे सदर समितीची पुनर्रचना करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्यानुषंगाने शासन खालीलप्रमाणे निर्णय घेत आहे.

शासन निर्णय :-

अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती (अत्याचार प्रतिबंधक) नियम, १९९५ च्या नियम १६ मधील तरतुदीच्या अनुषंगाने राज्यस्तरीय उच्चाधिकार दक्षता व नियंत्रण समितीबाबतचे पूर्वीचे आदेश अधिक्रमित करण्यात येत असून खालीलप्रमाणे राज्यस्तरीय उच्चाधिकार दक्षता व नियंत्रण समितीचे पुनर्गठन करण्यात येत आहे.

अ.क्र.	सदस्याचे नाव	पद
१.	मा. मुख्यमंत्री तथा मंत्री, गृह	अध्यक्ष
२.	मा. उपमुख्यमंत्री तथा मंत्री, वित्त	सदस्य
३.	मा. मंत्री, सामाजिक न्याय	सदस्य
४.	मा. मंत्री, आदिवासी विकास	सदस्य
५.	मा.डॉ. हेमंत सावरा, लोकसभा सदस्य	सदस्य
६.	मा.श्री. भाऊसाहेब वाकचौरे, लोकसभा सदस्य	सदस्य
७.	मा.श्री. राजेश उदेशिंग पाडवी, विधानसभा सदस्य	सदस्य
८.	मा.श्री. संजय पुराम, विधानसभा सदस्य	सदस्य
९.	मा.श्री. हरिश्चंद्र सखाराम भोये, विधानसभा सदस्य	सदस्य
१०.	मा.श्री. सुनिल ज्ञानदेव कांबळे, विधानसभा सदस्य	सदस्य
११.	मा.श्रीमती नमिता अक्षय मुंदडा, विधानसभा सदस्य	सदस्य
१२.	मा.श्री. राजकुमार सुदाम बडोले, विधानसभा सदस्य	सदस्य
१३.	मा.श्री. नितीनभाऊ अर्जुन (ए.टी.) पवार, विधानसभा सदस्य	सदस्य
१४.	मा.श्रीमती मंजुळा तुळशीराम गावित, विधानसभा सदस्य	सदस्य
१५.	मा.श्री. राजेंद्र गावीत, विधानसभा सदस्य	सदस्य
१६.	मा.श्री. विलास सुकूर तरे, विधानसभा सदस्य	सदस्य
१७.	मा.दलितमित्र डॉ. अशोकराव माने (बापू), विधानसभा सदस्य	सदस्य
१८.	मा.श्री. राजु ज्ञानु खरे, विधानसभा सदस्य	सदस्य
१९.	मा.श्री. शिरीषकुमार सुरुपसिंग नाईक, विधानसभा सदस्य	सदस्य
२०.	मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन	सदस्य
२१.	अपर मुख्य सचिव, गृह विभाग	सदस्य
२२.	प्रधान सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग	निमंत्रक सदस्य
२३.	पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र शासन	सदस्य
२४.	सचिव, आदिवासी विकास विभाग	सदस्य
२५.	संचालक/उपसंचालक, राष्ट्रीय अनुसूचित जाती/जमाती आयोग	सदस्य

२. सदर समितीची कार्ये खालीलप्रमाणे राहतील :-

१. अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती (अत्याचार प्रतिबंधक) अधिनियम, १९८९ (सुधारित अधिनियम, २०१५) व अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती (अत्याचार प्रतिबंधक) नियम, १९९५ (सुधारित नियम, २०१६) ची अंमलबजावणी राज्यात योग्य रितीने व काटेकोरपणे होते किंवा कसे याचा आढावा घेणे तसेच या संदर्भातील प्रकरणांचा आढावा घेणे.
२. अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती (अत्याचार प्रतिबंधक) अधिनियम, १९८९ (सुधारित अधिनियम, २०१५) व अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती (अत्याचार प्रतिबंधक) नियम, १९९५ (सुधारित नियम,

- २०१६) अंतर्गत अत्याचारग्रस्त अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमातीच्या व्यक्तींना देण्यात येणारे आर्थिक सहाय्य/मदत नियमांनुसार देण्यात येते किंवा कसे, याबाबतच्या प्रकरणांचा आढावा घेणे.
३. अत्याचारग्रस्त अनुसूचित जाती/अनुसूचित जमाती व्यक्तींचे पुनर्वसन इ. नियमानुसार व तात्काळ करण्यात येत आहे किंवा कसे, या संदर्भातील प्रकरणांचा आढावा घेणे.
४. अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती (अत्याचार प्रतिबंधक) अधिनियम, १९८९ अंतर्गत दाखल झालेले गुन्हे/न्यायालयात दाखल करण्यात आलेली प्रकरणे यांचा आढावा घेणे.
५. अधिनियमाची व नियमांची काटेकोरपणे अंमलबजावणी संबंधित संस्था/अधिकारी/ कार्यालयाकडून होते आहे किंवा कसे याचा आढावा घेणे.
६. अधिनियमांतर्गत नियमांचे उल्लंघन अथवा अंमलबजावणीसंबंधी शासनास प्राप्त होणाऱ्या विविध प्रकरणांचा आढावा घेणे.
३. अशासकीय सदस्यांना प्रवासभत्ता व दैनिक भत्ता, वित्त विभागाने त्याबाबत वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या शासन निर्णयान्वये अनुज्ञेय राहिल.
४. सदर समितीचे संदर्भातील पुढील आदेश निर्गमित होईपर्यंत ही समिती अस्तित्वात राहिल.
५. सदर समितीच्या एका कॅलेंडर वर्षात जानेवारी व जुलै या महिन्यांत १-१ अशा २ बैठका आयोजित कराव्यात.
६. सदर समितीवर नियुक्त केलेल्या माननीय लोकसभा सदस्य, विधानसभा सदस्य व विधान परिषद सदस्य यांची नियुक्ती ते लोकसभा सदस्य, विधानसभा सदस्य व विधान परिषद सदस्य असतील तोपर्यंत किंवा तत्पूर्वी त्यांचे समितीवरील नियुक्तीचे संदर्भात शासनाचे आदेश निर्गमित होईपर्यंत चालू राहिल.
७. यावर होणारा खर्च मागणी क्र. एन-३ "२२२५, अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, इतर मागासवर्ग व अल्पसंख्यांक यांचे कल्याण, (०२) जिल्हा परिषदांना सहाय्यक अनुदाने (०२) (०३) अत्याचाराचे बळी ठरणान्या अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमातीच्या कुटुंबातील सदस्यांना आर्थिक सहाय्य देण्याची योजना (वि.घ.यो.) (राज्य हिस्सा ५० टक्के) (२२२५ २४४२) ३१, सहाय्यक अनुदाने (वेतनेत्तर)" तसेच मागणी क्र. एन-३ "२२२५, अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, इतर मागासवर्ग व अल्पसंख्यांक यांचे कल्याण (०२) जिल्हा परिषदांना सहाय्यक अनुदाने (०२) (०४) अत्याचाराचे बळी ठरणान्या अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमातीच्या कुटुंबातील सदस्यांना आर्थिक सहाय्य देण्याची योजना (केंद्र हिस्सा ५० टक्के) २२२५ २४५१) ३१, सहाय्यक अनुदाने (वेतनेत्तर)" या लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा व त्याखाली केलेल्या आर्थिक तरतुदीतून भागविण्यात यावा.
८. सदर शासन निर्णय मा. मुख्यमंत्री महोदयांनी दिलेल्या मान्यतेस अनुसरून निर्गमित करण्यात येत आहे
९. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२५११०४१५३८३३६२२२ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने.

(रविंद्र गोरवे)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत :-

१. मा. राज्यपाल, महाराष्ट्र राज्य यांचे प्रधान सचिव,

२. मा.मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव,
३. मा. उप मुख्यमंत्री (नगरविकास) यांचे प्रधान सचिव,
४. मा. उप मुख्यमंत्री (वित्त) यांचे प्रधान सचिव,
५. मा. मंत्री/राज्यमंत्री, सामाजिक न्याय
६. मा. सभापती, महाराष्ट्र विधानमंडळ, मुंबई यांचे खाजगी सचिव,
७. मा. अध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानमंडळ, मुंबई यांचे खाजगी सचिव,
८. मा. उपाध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानमंडळ, मुंबई यांचे खाजगी सचिव,
९. मा. उपसभापती, महाराष्ट्र विधानमंडळ, मुंबई यांचे खाजगी सचिव,
१०. सर्व मा. मंत्री यांचे खाजगी सचिव,
११. सर्व मा. राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव,
१२. सर्व संबंधित सदस्य (डाकेने),
१३. मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य,
१४. प्रधान सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग,
१५. आयुक्त, समाज कल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
१६. महालेखापाल, महाराष्ट्र -१, मुंबई,
१७. महालेखापाल, महाराष्ट्र-२, नागपूर,
१८. पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य,
१९. सर्व जिल्हाधिकारी तथा जिल्हादंडाधिकारी,
२०. सह संचालक, भारत सरकार (पीसीआर डेस्क) समाज कल्याण मंत्रालय, नवी
२१. सर्व प्रादेशिक उपायुक्त, समाज कल्याण,
२२. सर्व सहाय्यक आयुक्त, समाज कल्याण,
२३. सर्व जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी, जिल्हा परिषद,
२४. सर्व जिल्ह्यांचे पोलीस अधिक्षक,
२५. सर्व सभापती, समाज कल्याण समिती, जिल्हा परिषद,
२६. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई,
२७. निवासी लेखा अधिकारी, मुंबई,
२८. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी,
२९. गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
३०. विधि व न्याय विभाग, मुंबई,
३१. वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
३२. सर्व कार्यासने, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
३३. निवडनस्ती/-सामासू.